

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3145/2016. (VI. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.055/2015/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó panaszbejelentést tett a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalnál (a továbbiakban: alperes). Azt sérelmezte, hogy a gázelosztással foglalkozó gazdasági társaság mint elosztói engedélyes (a továbbiakban: kft.) szabálytalan vételezés jogcímén 540 000 Ft kötbérkövetelést támasztott az indítványozóval szemben a gázmérő plombájának, illetve magának a berendezésnek a megrongálódása miatt. Az indítványozó a követelést számos ponton vitatta: a kötbér szerződést biztosító mellékkötelem, ezért annak követelése fogalmilag kizárt, ha a szerződésszegőnek minősített cselekményt a fél tudtán és akaratán kívül más követte el, márpedig a kérdéses lakást nem az indítványozó használta (abban bérlők laktak); a szabálytalan vételezés csak az indítványozó célzatos magatartása esetén lenne megállapítható; a szakértői vélemény nem adott választ arra a kérdésre, ki, mikor, hogyan, mi célból rongálta meg a plombát; a szabálytalan vételezés nem műszaki, hanem jogi kategória; a kft. csak akkor támaszthatna követelést az indítványozóval szemben, ha bebizonyítaná, hogy utóbbi a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 316. § (2) bekezdés *d*) pontja szerinti, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopást követett el, márpedig erre – az Alaptörvény XXVIII. cikkére is tekintettel – csak a bíróság jogosult. Mindezek mellett az indítványozó vitatta a követelés összecszerűségét is.
- [2] Az alperes az indítványozó követelését elutasította. Az általa megállapított tényállás szerint a kft. megbízott munkatársai észlelték a mérő plombájának rendellenességét, ezt követően pedig az indítványozó megtagadta a közreműködést, ezért a gázszolgáltató kft. munkatársai végezték el a cserét. A mérőberendezésbe való beavatkozás bizonyítottan megtörtént, méghozzá az indítványozó érdekkörében. A földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében foglalt Földgázelosztási Szabályzat (a továbbiakban: Fesz.) 18.4. *c*) pontja értelmében megvalósult a szabálytalan vételezés, melynek jogkövetkezménye a Fesz. 18.7. *b*) pontja alapján kötbér. Az indítványozó a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) benyújtott keresetében kérte elsődlegesen a közigazgatási határozat hatályon kívül helyezését, másodlagosan annak megváltoztatását. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, mert nem észlelt jogszabálysértést az alperes részéről. Az elsőfokú ítéletet a Fővárosi Törvényszék – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 254. § (3) bekezdésére tekintettel, annak helyes indokai alapján – helybenhagyta.
- [3] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszban támadta a jogerős döntést, majd az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására tett hiánypótlásában az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Fesz. 18.6. pontjának alaptörvény-ellenességét is állította. A panasz szerint sérült az indítványozónak a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joga, valamint az ártatlanság vélelme, melyeket az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdése biztosít részére. Az alperes, és az alperes határozata nyomán az eljáró bíróságok voltaképpen azt állapították meg, hogy az indítványozó gázt lopott, ezáltal megvalósította a dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás [rég. Btk. 316. § (2) bekezdés *d*) pont], továbbá a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 391. § (1), illetve (2) bekezdése szerinti bélyeghamisítás bűncselekményét. Ily módon megkerülték a törvények és az Alaptörvény által megkövetelt bírósági utat a büntetőjogi felelősség megállapítására, és nem is mutatnak fel olyan jogerős bírósági ítéletet, amelyek a jelzett bűncselekményekben való bűnösséget megállapítanák. Az ilyen eljárás bírósági jóváhagyása szabad utat enged a gazdálkodó szervezeteknek arra, hogy a lakossággal szemben

tömeges koncepciók pereket vigyenek végig. Emellett a kötbér összege nem felel meg a Fesz. 18.7. pont *b)* alpontja szerinti arányosság és fokozatosság követelményének. Az indítványozó a Fesz. 18.6. pontjának alaptörvény-ellenességét azon az alapon állította, hogy lehetővé teszi az elosztói engedélyes számára, hogy nyereségérdekeltsége ellenére maga folytassa le az eljárást a fogyasztóval szemben, ami ugyancsak ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.

- [4] A fentiekén túl az indítványozó további kiegészítést küldött az indítványához, mely 2016. június 1-én érkezett be az Alkotmánybírósághoz. A korábbi beadványaiban állítottak alátámasztásaként mellékelte a Nyíregyházi Járási és Nyomozó Ügyészség B.I0415/2013/44-1. számú nyomozást megszüntető határozatát, amelyben az ügyész nagyszámú gyanúsított vonatkozásában megszüntette a bélyeghamisítás büntette miatt indult nyomozást részben azért, mert a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése és az eljárás folytatásától sem várható eredmény, részben pedig azért, mert a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a gyanúsítottak követték el. A határozat alapjául szolgáló büntetőeljárás az egyik gázszolgáltató kft., mint elosztói engedélyes bejelentésére indult. Az indítványozó szerint a gázszolgáltató kft. ugyanazt állította a megszüntető határozatban megjelölt gyanúsítottakról, mint amit egy másik gázszolgáltató az indítványozóról, ez a körülmény pedig igazolja az indítványban tett azon állítását, miszerint az elosztói engedélyesek „koncepciók eljárások” révén jogosulatlan bevétel szerzésére törekszenek a fogyasztók kárára.
- [5] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az indítvány megfelel-e a törvényben foglalt – formai és tartalmi – befogadási feltételeknek, és így alkalmas-e az érdemi elbírálásra.
- [6] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mely feltételek teljesülése esetén tekinthető határozottnak a kérelem. Ezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét, valamint az indítványozói jogosultságát megalapozó alaptörvényi és törvényi (Abtv.-beli) előírásokat. Megnevezte az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, és pontosan meghatározta, mely bírói döntést, illetve jogszabályt tartja azokkal ellentétesnek. Ugyanakkor csupán a jogerős bírói döntés megsemmisítését kéri, a Fesz. 18.6. pontjáról ugyan állítja, hogy ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, azonban annak megsemmisítését nem kéri. A panasz ezért az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f)* alpontjának.
- [7] Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2015. november 18-án vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt pedig az indítványozó személyesen nyújtotta be 2015. december 21-én az elsőfokú bírósághoz, így teljesült az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt hatvan napos határidő.
- [8] Az Abtv. 27. §-a megköveteli az indítványozó érintettségét, az Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét, valamint a jogorvoslatok kimerítését. Az indítványozót kötelezték a kötbér megfizetésére, ő indította meg a közigazgatási eljárást, majd felperesként vett részt a közigazgatási perben, ezért érintettsége megállapítható. Jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az Alaptörvényben biztosított jogok közül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdését (tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog, ártatlanság vélelme) jelölte meg.
- [9] Az Alkotmánybíróságnak a továbbiakban azt kellett vizsgálnia, hogy teljesült-e az Abtv. 29. §-ából fakadó követelmény, melynek értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozott, amely kifejezetten a bíróságok eljárása vonatkozásában fogalmaz meg alapvető jogot. Ennek során azonban a bíróságok ténymegállapítását, pontosabban annak hiányát kifogásolta: mivel nem került sor büntetőjogi felelősségének bíróság általi bizonyítására, ezért a Fesz.-ben megfogalmazott jogkövetkezmény sem alkalmazható vele szemben. Valójában azonban a jelen egyedi ügy semmilyen büntetőjogi vonatkozással nem bír, hanem a Fesz. által szabályozott elosztóhálózat-használati szerződés feltételeinek teljesítésével kapcsolatos. Az indítványozó nem mutatott rá olyan körülményre, amely azt támasztja alá, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütköző anyagi vagy eljárási jogszabálysértést követtek volna el, avagy a tisztességes bírósági tárgyalás követelményeit más módon megsértették volna. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megjegyzi azt is, hogy gyakorlatban következetesen tartja magát ahhoz a megfontoláshoz, miszerint a jogértelmezés és a bizonyítási eljárás lefolytatása terén főszabály szerint nem avatkozik be a rendes bíróságok tevékenységébe, ugyanis nem tekinthető az utóbbiak által okozott jogsérelmek teljes felülvizsgálatára szolgáló végső fórumnak, „csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden

olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3129/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [5]} Másutt az Alkotmánybíróság úgy fogalmaz, „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3055/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [12]}. A panasz ezért az indítványban felsorolt indokok alapján nem bírálható el érdemben.

- [11] Ugyanezen okból nem tartja az Alkotmánybíróság a panaszt érdemi elbírálásra alkalmasnak a kötbér összegszerűségét vitató részében, illetve az Alaptörvény ártatlanság vélelmét rögzítő XXVIII. cikk (2) bekezdése alapján sem.
- [12] Az indítványkiegészítés sem alkalmas arra, hogy az Abtv. 29. §-a szerinti alaptörvény-ellenességet, illetve alkotmányjogi kérdést vessen fel. A kiegészítés annak bizonyítását célozza, hogy az elosztói engedélyesek tendenciózusan követelnek pénzüsségeket hamis jogcímen a fogyasztóktól, és vélhetően az indítványozó is egy ilyen kísérlet áldozata. A nyomozás megszüntetésének ténye azonban önmagában nem árul el semmit a feljelentő – adott esetben akár törvénytelen – szándékáról, és a megszüntetett eljárással ellentétben az indítványozóval szemben nem büntetőeljárás, hanem közigazgatási eljárás folyt – a rendelkezésre álló iratokból nem is derül ki, hogy a kft. feljelentést tett volna. A becsatolt dokumentumokból így nem vonható le következtetés arra nézve, hogy akár a hatóságok, akár a bíróságok olyan visszaélést valósítottak volna meg, ami alkalmas az indítványozó által felhívott, Alaptörvényben biztosított jogok megsértésére.
- [13] 4. A fent ismertetett körülményekre és érvekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem mutat rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, továbbá nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve részben nem felel meg az egyéb törvényi követelményeknek, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), illetve h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2016. június 21.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/117/2016.

